

Mimarlık Neden Can Çekişiyor?

Bu soruyu, ülkemizdeki mimarlığın çok sağlıklı ve gelişmekte olan "güçlü bir çocuk" olduğunu zannedenler dehşet ve üzüntü ile karşılayacaklardır.. Onları sağlıklı yavruları ile baş başa bırakıp, gelin biz yaşadıklarımıza şöyle bir göz atalım.. Yani esas başlığımıza gelelim.

Mimarlık Laboratuvarı ya da "Yaşam Atölyesi"

Ölçülebilir bir dünya ve "insan ölçeğine" kavuşmuş mekân..Yani mimarlık!.. Algılarımıza bağlı olarak, aslında sürekli değişen ölçüler ve kavramlar... Büyük; "kime göre, ne kadar?. Küçük; "ne kadar, ne zaman küçük? Güzel; Öyle mi? Yok canım çok çirkin!.. Kesin yanıt verebilir, üstelik kanıt gösterebilir miyiz? Neler biliyoruz onlar hakkında ya da ne bildiğimizi sanıyoruz?

Ben size bir sır vereyim: neredeyse 30 yıllık meslek içi yaşantının kazancı olan "sezgilerimi"; "bilgi" saymazsam, hâlâ çok az şey! Neden? Neydi eğitimimizde ve meslek yaşamımızda eksik olan?..

Neden uzun sürüyor öğrenmek?

Neden çok zahmetli oluyor? Neden çok pahalıya mal oluyor?

"Kader midir, yoksa kendi ellerimizle hazırladığımız bir "kaza mıdır?" bu sonuç.

İşsel tartışmama bir nokta koyup, artık bir öneri getirmek istiyorum. Tabii her türlü tartışmaya açık, fakat "Bir Çözüm Önerisi"; adı: "Mimarlık Laboratuvarı".

Tahmin edebileceğiniz gibi bir 68'li, "artık yeterli!" diyerek yeniden lav püskürtmekte.. O yıllarda başlayan ve eğitim adına sürdürülen" sınırlı sorumlu bir savaş". Ardından, seramik sanatçısı eşi ile birlikte yürüttüğü "Mi-

marlık ve sanat ülkemize çok mu gereklidir?" şüphesini taşıyanlara karşı sürdürülen "bir kişisel savaş". Yakından izlediği genç beyinlerin ve çok yakından izlediği mimarlık öğrencisi kızı ile heykel öğrencisi oğlunun da hâlâ aynı koşullarla mücadele etmek zorunda bırakıldığını fark ettiği zaman, "artık yeterli!" diyerek teklif ettiği "mesleksel barış!" önerisi..:"Yaşam Atölyesi"

Sorular, Sorular...

Şimdi, yeni mezun olan genç bir mimarın yerine kendimizi koyalım ve şöyle bir düşünelim; acaba bir pencere yerden 110 cm yüksekte yapıldığında, koltukta otururken dışarıyı görebilir miyiz?

Basamak yüksekliği, 17,5 cm mi yoksa 15 cm mi olmalı? Hangisi, nerede uygun düşer?

$2h+b = 63$ cm formülü ile yola çıkıp, 25 cm riht, 13 cm baskıç yaptığımızda başımıza neler gelir?

Bu sihirli (!) formül nereye kadar doğrudur?

Yoksa birkaç sihirli formüle daha mı ihtiyacımız vardır?

Kutsal mimarlık kitabımız Neufert, 60 cm insan ölçüsüdür der.

Nasıl bir insan?

"Koşan mı?", "Yürüyen mi?", "7 yaşında mı?", "70 yaşında ve bastonlu mu?"

%100 eğimin 45 derece olduğunu ne zaman öğreniriz?

Rampa dediğin kaç derece olmalıdır?

Aracın rahatça tırmandıği eğim insana uyarlanabilir mi? Benzeri bir rampada elimizdeki çantaya, kaçınca adımda sövmeye başlarız?..

Hangi rengin, hangi ışığın, mekânı nasıl etkilediğini, çevremizdeki tüm ölçülerin, aslında "Algılarımıza Bağımlı" olduğunu ne zaman fark ederiz?

Ferah mekânı=büyük mekân demek olmadığını,"Güzellik" kavramının, doğrudan insan algılarına bağımlı olduğunu ve zaman boyutunda sürekli değişim gösterebileceğini kaç yıl sonra kavranır?

Algılamının ve onu etkileyen faktörlerin öğretilmediği bir eğitim süreci yüzünden,"karanlıkta piriç ayıklayıp" boş vakit kaybetmekte olduğumuzu ne zaman fark ederiz?

Cevaplar ve Bedeli

Bunların cevapları herkeşe göre farklıdır tabii; ama, farklı olmayan bir şey vardır ki; bu ve benzeri soruların cevaplarını çok pahalıya öğrendiğimizdir. Bir mimar örneğin ilk işi olan 3 katlı, 6 daireli mütevazı apartman projesinin inşaatında, yaklaşık 15-20 milyar harcama yapıp bina bittikten sonra, basamak çözümünün biraz yanlış, koridorların biraz dar olduğunu fark eder.

Mezun olduktan sonra, mimarın önünde "müthiş pahalı" bir eğitim süreci başlar. Ve tüm yanlışların bedelini işverenlere ödediği bir süreç. Bu bedeller aslında kişileri aşarak memleket ekonomisinin sırtına yüklenmektedir. Buna "tecrübe kazanmak" adı altında giydirilmeye çalışılan kulf, muhteşem bir aldatmacadır. Anlamsız bir savaşta yitirdiklerimize; "ölmeleri gerekiyordu, şehit olduk!" demek ne kadar akılcı ise, bu tecrübe savaşında harcadıklarımız da o kadar anlamlıdır. Hele yeni mezun olacak gence hocasının tavsiyesi şu olunca, olayın boyutlarını bir düşünün (!); "Evlâdım mezun olunca memleketine git. (Doğduğun yere demek istiyor. Buraya kadar iyi.) Ve oranın en büyük partisine kaydını yaptır. Gerisini merak etme! (Gerçek hayatın alınmıştır.)"

Aslında çok şaşmamak gerek. Hocası unutsa belki de babası benzer tavsiyelerde bulunacaktı. Çünkü, malunuzdur ki "bir an önce köşeyi dönme sendromu", "bir an önce adam olmak" la özdeş sanılmaktadır artık. Bu "değerli!" nasihatı tutup hak etmediği işlere kavuşan "aslan!" mimarın artık memleketi kaçta malolacağını hesap etmeye cebimdeki pilli makinenin haneleri yetersiz kalır..

Sıklık Yok! Biraz Daha Soru

Şimdi gelin, tasarımın "ölçüler dünyasında" biraz daldan dala konalım ve hangi dalda güvenilir bilgilere sahip olduğumuzu şöyle bir sınavalım.

3 m ya da 8 m ara ile dikilen elektrik direğinin 500 vatlık lambaları, binamızı veya bahçemizi ne kadar aydınlatır? İsteddiğimiz sonucu elde etmek için, direklerin 4 m mi yoksa 7 m boyunda mı olması gerekir? Bu sorunların çözümünü elektrikçinin işi midir yoksa? Ne mutlu ki hayır(!) Bu ve benzeri tercihlerde karar hep mimarlardan beklenmiştir ve beklenmelidir üstelik. Çocuklarımızı yazlık giysileri ile nasıl kıyın sokağa çıkarmazsak, tasarımlarımızın da hava kararınca nasıl görüneceklerini, "gündüzden" düşünmeniz gerekecektir. Onları piyasanın tercihine ve ampullerin insafına terk etmemeliyiz.

3x3 m bir oda düşleyin. Duvarları siyah boyalı, penceresi yok. Tavan 2,50 m yükseklikte. Bir kapıdan içeri giriyorsunuz. Bu oda nasıl bir odadır? Sanırım mezar gibi(!)

Peki duvarları beyaza boyayalım, kapıya bir cam takalım. Oda gibi bir oda olmaya başlar mekân.

Peki tavana bir delik açsak, oradan güneşi içeri alsak; duvarda düşey bir yarık açsak, gözümüze bir manzara ilişse.

1mx1m penceresi olsa?

Hayır! Bir duvarın tamamı pencere olsa? Kapının yerini değiştirecek? Duvarları pembeye boyasak; duvarları aydınlatırsak; bir de sadece tavanı aydınlatmayı denesek?

Bu böyle sürüp gitse ve 3x3 m bir odanın bize "ne kadar farklı şeyler yaşatabildiğini" birilerinin cebine uzanmadan öğrenebilesek. Hele laboratuvarımızdaki duvar panolarından birini 50 cm öteleyip, 3x3,5 m bir mekan kursak ve ilaveten neler sığdırabileceğimizi gerçek odamızın içinde gezinip izleyebilesek ve çözümler üzerinde düşünebilesek. Duvarların 10 cm bile yer değiştirmesi ile ilave bir yatağın odaya girebileceğini gözlerimizle görsük. Bu deneyim kimin yararına olur?

Bir gün, yaşam atölyesine girsek, hareketli panolarla, renkli laminatlar, şeffaf elemanlar ve suntalar ile hayal hanemizi atölyeye taşısak.

Rampada %8 ile %12 eğim arasındaki farkı, hareketli döşeme plağı üzerinde yürüyerek anlasak. Koridorun genişliğini ve yüksekliğini, duvar ve tavan elemanlarını hareket ettirerek saptasak. Koridora açılan kapıların ve pencerelerin mekâna katkısını hissetsek.

Ne kadar geniş? Dar ise, "kime göre, ne kadar dardır?" sorsak araştırsak.

Ölçüler üzerinde, doktorlara özenip "konsültasyon" yapsak, yani sorunu birlikte tanımlasak, çözümü birlikte bulmaya çalışsak fena mı olur?

Bir başka gün, hortumla su tuttuğumuz bir cephede, pencere denizliğinden suyun atlayışını, kaç santimden sonra duvarı yalamaya başladığını gözlesek... Doğramadan içeri sızan suyu inceleyip, detaylarının sonuca etkisini "bir daha unutmamacasına" bellesek fena mı olur?

İç Mimarlık, Şehircilik, Plastik Sanatlar ve "Serbest Kürsü"

Mimarlığın bir uzmanlık dalı olan "iç mimari" nin boyutsal çerçevesi zaten böyle

bir atölyenin boyutları ile çakışmaktadır. Dolayısı ile onların karşılaşacağı tüm mesleki sorunların gerçek ölçekte canlandırılması ve sınanması, böyle bir ortamda çok daha kolay olacaktır.

Mimarinin çevresel kapsamını konu edinen "şehircilik"; laboratuvarın açık alanında görsel boyutlarını yaşatabilir. Bilgisayar ortamında ise sanal dünyasını kolayca kurabilir. Üstelik böyle bir müşterekte buluşmakla ileriki yıllarda oluşan anlamsız rekabetin önüne geçilebilir. Çünkü, burada her iki meslek grubu da fark eder ki konuları aynıdır. Yani "insandır". Aynı araçları sadece ölççek farkı ile kullanmakta ve aynı çevrede, aynı amaçla hizmet üretmektedirler; "Yaşanması bir dünya için".

Yaşamın parçası, yaşamın öncüsü olmasını beklediğimiz, mimarinin tinsel boyutu "plastik sanatlar", böyle bir yaşam atölyesinde ne kadar zengin malzeme ve mekân kurgusuna kavuşacaktır, kolayca tahmin edebilirsiniz. Giderek plastik sanat öğelerinin, sadece bir koleksiyon parçası olma işlevi dışında, "hayat bulduğu mekânın vazgeçilmez elemanı" olabilecekleri de fark edilecek ve tartışılmaya başlayacaktır.

Özetle bu ortamda, yalnız mimarların değil, iç mimarların, şehir plançılarının, hatta tüm plastik ve görsel sanat öğrencilerinin, çözümleri ve ürünleri ile mekânın ilişkisini denetledikleri, rengin, boyutun, malzemenin bire bir etkisini sınadıkları bir "somut gerçeklik ortamı" elde ettiklerini düşünmek hayalcilik midir? Yoksa doğru ve iyinin özlemi midir?

Ve "yaşlanmanın ödülü hocalıktır!" gibi garip bir anlayışa itibar etmeyip, iyi kötü piyasa deneyimi yaşamış, her yaşta, gönlü genç meslektaşımızı laboratuvara çağırıp, biraz günah çıkartmaya, biraz da bildiklerini aktarmaya teşvik etsek, bir anlamda laboratuvar etkinlikleri içinde bir "serbest kürsü" oluştursak ve meslek dünyamızın temsilci-

lerinden bir şeyler öğrenirken, onlara da kendilerini yenileme ve güncelleme fırsatı yaratsak fena mı olur?

Dünya örneklerinde sık sık karşımıza çıkan, mesleki bilgisini geliştirmeyen ve bunu belli aralıklarla sınavla kanıtlayamayan mimar ve mühendislere proje yaptırılmadığı malumunuzdur. Biz sınavdan ürkeriz. Biraz haklıyız da. Çünkü nedense sınavlar "şaibe" kokusunu çok sever. Gelin şöyle yapalım: Her yıl sayın meslektaşlarımız, sözgelimi onbeş günlük ya da bir aylık yoğun bir laboratuvar etkinliğine "katılmak zorunda" olsunlar. Bu katılım süresi; bir defada ya da belli aralıklarla tamamlanabilsin. Yeni malzemeleri ve teknikleri "fuar gezer gibi" değil de "sanki sınava girecekmiş gibi" tanısınlar, mesleği geliştirici konferansları ve etkinlikleri izlesinler. Ve mesleki pasaportlarına bir "katılmıştır" vizesi alsınlar. Yine kayırlıma olur mu dersiniz? Hırsıza kilit dayanmaz. O da bizim firemiz olsun. İnanın bu işi ciddiye alanlar ülkemize yeter de artar bile.

Bakarsınız bir gün deriz ki; bu Amerikalılar ve diğerleri, bu konuda haklı galiba! Gelin şu eğitim sürecini bir "sınavla" mühürleyelim. Çünkü, artık güvenebileceğimiz jüriiler oluştu. Belli mi olur?

Şu işleri bir defa ve zamanında yapsak, tüm öğrencilerimiz ve her yaşta öğrenilecek şeylerin bulunduğu inanan tüm ilgililerimiz, bu atölyelerde deneyecek bir şeyler bulsa, bulsa da 1:1 inşa etmeden, geri dönüşü olmayan hatalardan bir ölççek arınamasak, söyleyin fena mı olur? "İyi olur" diye cevap geliyor kulağıma. Çoğunluğun böyle düşünceğinden de eminim zaten. İyi de, kim yapacak dersiniz bu "Yaşam Atölyesini"? Devlet mi? Yoksa Amerika'dan bağış mı bekleyeceğiz? Hayır. Bu sorunların çözümü için aslında sadece bir başışa ihtiyacımız vardır; o da Tanrıdan "akıl"! Şükür ki hepimizde var.

Peki "para" diyeceksiniz! Parasız akıl bu "Hollywood" stüdyosunu kurmaya yetecek mi? O zaman şu senaryoyu birlikte gözden geçirelim.

İşte Laboratuvar

Bir prefabrik eleman üreten firmaya gitsek, desek ki "bize 15 mx40 m bir salon lazım", yerimiz de şurası. Firmamızın adını tüm yapı elemanlarının üzerine, çıkmayacak biçimde yazınız. Öğrencilerimizin zihinlerinde dört yıl boyunca öyle bir yer etsin ki, mezun olduklarında, ilk prefabrik firması diye sizi anımsasınlar. Buna karşılık ya bu elemanları yarı fiyatına veriniz ya da "mürüvvete endaze olmaz!", kapıya "filan firma salonu" yazalım, Millî Eğitime hediye ediniz.

Ey çatı örtüsü üreten firma! Ey pencere kapı üreten firma! Lütfen üstünde markanız kazılı ürünlerinizden, bize de kapı, pencere ve çatı örtüsü veriniz. Diyelim 100 mîmar adayına, dört yıl boyunca ulaşmasını istediğiniz bilgilerinizin iletişim bedelini, bir kerede ürününüzle ödeyin ve en etkili reklamınızı bu yolla gerçekleştirin.

Ve siz; aydınlatma elemanı, pano bölmeler, renkli boyalar, çeşitli mobilyalar üreten firmalar. Ve de bilgisayar firmaları ve programcılar. Aynı koşullarla, buyurun stüdyomuza, marifetlerinizi gösterin. Öğrenciler bu malzemelerden somut ya da sanal, küçük dünyalar kursun. Konu "siz" olun. "Sizin ürünlerinizin olanakları" olsun. Bizim eğitimimize ve kendi ticari geleceğimize aynı oranda katkıda bulunun desek, ne cevap alırsanız sanıyorsunuz?

Bu yazıyı yazma cesaretini toplayınca kadar yapabildiğim ön araştırmaya ve sezgilerime dayanarak "Evet!" diyecek firma sayısının çok yüksek olacağını söyleyebilirim. Hatta giderek böyleleri mekânın, yeni ürünlerin güvenilir ve bilimsel ortamda tanıtıldığı bir "ilkler laboratuvarına" dönüşeceğini, günün birinde, burada kullanma karşılığında sınama ve denetim ücreti bile

talep edebileceğimizi gerçekçi bazı firma temsilcileri kulağımıza fısıldamışlardır. "Woolmark" damgası benzeri, "kullanılmış, incelenmiş, insan ölçülerine ve gereksinimlerine karşılık verebileceği anlaşılmıştır" anlamında "Denenmiştir" damgasının önemli bir ticari değeri olacağını söylemişlerdir. Bu uzun sözün özü şudur efendim: Biz bu "Yaşam Atölyesinin" gereğine inanıyorsak, önümüzde bazı derin görüş sahiplerinin "vehimlerinde" yatan "vahim!" engeller yoktur. En azından önemli maddi problem yoktur, hatta ekonomik yararlar düşünülmelidir. Sadece bir engel vardır; "Bu işin sırası değil" diyenler.

Bu sıranın geç bile kaldığını düşünenlerden misiniz? Öyleyse sıvayın kolları. Başarmak zor değil. Üstelik çok kıvançlı olacak. Çünkü bu yaşam bilgilerini okulda edinen gençlerimizin elde edecekleri başarılarından kendimize pay çıkaracağız.

Mimarlık mı? Doktor deyimi ile bu "reanimasyon" laboratuvarında bir soluk alacağı muhakkak. Belki artık "can çekişmeyecek". Gerçek hayatta dönüşü için elbette daha nice gayretler gerek. Yoksa bir teklifiniz mi var? İnanın onu da duymak isteyecek binlerce mimarlık yolcusu var. Sakın ümitsizliğe kapılmayın. Lütfen bizi bir kenara yazın; biri ben, biri mimarlık öğrencisi kızım ve bu güne kadar birlikte çalışma mutluluğuna erdiğim ve bu fikirleri paylaştığım tüm mesai arkadaşlarım, sizi cankulağı ile dinliyoruz.

Çoğu ülkede inşaat sektörü lokomotif görevi üstlenir. Özellikle ülkemizde, parasal yatırımların yarısından çoğu "mimar eli değmesi gereken" projelerdir. "Sorumlu bir yaklaşımın", ülkeye neler kazandırabileceği, belki de geri bırakılmış ya da kalmışlığın "devast" olacağı düşünülmelidir.

Böyle bir sorumluluğu siyasilere atmak ve kenara çekilmek, bu güne kadar izlediğimiz yoldu. Belki de "mimarlar" olarak, para işlerin-

den pek anlamadığımızdan (ben dahil), böyle davranmak kolayımıza da geldi. Şimdi elimize kâğıt kalem alıp, güç de olsa bir hesap yapalım; ekonomik olmayan çözümlerin, kısa sürede yıkıp yeniden yaptığımız, işlevini yitiren projelerin, yanlış yer seçimi, yanlış sistem seçimi ve yanlış planlama sonucu boşa giden milli servetin, neredeyse dış borçlarımızı bir hamlede ödeyebilecek kadar olduğunu fark edeceğiz.

Omuzlarımızdaki maddi ve manevi yükün altından sağlıklı bir şekilde kalkabilmek için, el ele verip, bir "Yeniden Yapılanma Süreci" yaşamamız gerektiğine inanalım artık.

Ölçü, Biçi; Delinin Zoru!

Kulağıma eleştiriler geliyor. (Eleştiri, sağlık işaretidir.) Mimarlık dediğin yapı bilgisi veya bina bilgisi midir? Olayı teknik düzeyde çözmek yeterli midir? Mimarlık felsefesi nasıl öğrenilecek? "Mimari bir dünya görüşü" nasıl kazanılacaktır? "Bir elinde metre, bir elinde şakul" bu mudur mimari?

Sayın meslektaşlar. Unutmayalım ki mimarlık bir uygulamalı bilimdir. "Şehirciliği" çevresinde, "iç mimarlığı" bünyesinde barındıran ve tüm "sanat dallarını" dünyasında yaşatan bir bilim dalı. Bir uygulamanın felsefesini önce uygulayıcıları yapar. Tartışmasını ise herkes. Sakın yanlış anlamayın. Sinema eleştirmenlerini kınamıyorum. Ama ne olur söyleyin! Sinemanın uygulayıcıları olmasaydı, yani sinemanın kendisi olmasaydı, eleştirmenleri olur muydu? Siz hele bir alt yapı hazırlayın rejisör adaylarına. Yapa boza, kıra döke kursunlar mekânları, döksünler kurtlarını, görün bakın nasıl bir "dünya görüşü" tomurcuklanıyor bu somut platolar-da.

Somut gerçeklikten sıkılanlara, buyrun size bir sihirli kelime; "Sanal gerçeklik". Teknoloji bu olanağı da sunmuştur kristal kasede. Alın si-

ze bir çağdaş yaldızlı kavram daha "İnteraktif kurgulama". Yani düşüncenizin sürekli güncellenmesi, her aklınıza gelenin ekranda biçimlenmesi ya da biraz uçalım yükseklerde; "Kaotik evren" in formülleri nasıl uygulanır mimari yapılar dünyasında? Hesaplar çok mu karışık? Hiç merak etmeyin, bilgisayarlar hergün daha çok sayısal marifet sunmaktalar. Elbet, uçuk mimarlara yönelik uçuk bilgisayarları da üretmekte gecikmeyecek firmalar. Siz hele bir, kendinizi ve masanızı hazır edin, bakın nasıl yarışıyorlar "ne olur benimkini kullan!" diyen üreticiler. Çünkü, siz, tüketiciye verilecek "en inandırıcı referans" olacaksınız.

Amerika'daki tüm yapısal başvuru kitapları ve yönetmelikleri, orada yaşayan bir kardeşimiz olan Y. Mim. Pelin Atasoy tarafından bilgisayar program dili ile kurgulanmış ve MADCAD diye piyasaya sürülmüş yurt dışında .Yapı tasarımında % 30 tasarruf sağlayacağı öngörüldüğünden, ABD de "Teknoloji Lideri" seçilmiş meslektaşımız. Artık mümkün bunlar. Bırakın bunalım geçirmeyi yönetmelikler arasında. Eminim bize yol gösterir Atasoy. Laboratuvarlarımızdan biri üstlenir bu görevi ve hepimizden aferin(!) alır. Bakarsınız bu vesile ile, yönetmelikler arası çatışma ve tartışma da olumlu bir noktaya varır, mantıksal bir düzene oturur.

Mesleki yayımlar ve periyodikler mi? Bir başka grup da bu işi üstlenir, her üniversite, kitaba ciddi bir bütçe ayıracağına, (ki nasıl olsa yeterince ayıramıyorlar) merkezi bir kitaplıkta toplanan ve taranan bilgiler, bilgisayar ortamında tüm laboratuvar birimlerine, "İnternet" ortamında, hatta kablolu yayında açılır.

Teorik takılanlar lütfen laboratuvarın bilgisayar bölümünde, kendilerine uygun bir köşe bulsunlar artık.

Açık bir şekilde anlaşılacağı gibi bu işlerin tek yasağı vardır. O da bilgiyi kendi malı zannetmek. Bir başka de-

yimle; tüm mesleki olan ve olmayan bilgilerin, "İnsanlığın ortak malı" olduğunu kabul etmek tek koşuldur burada. Bakın İnternet bize göz kırıyor.

Biz zaten böyle yapıyoruz diyecek olan öğretim kurumları, kendilerini de bizi de aldatmasınlar lütfen. Sımsıkı kapalı ve üstelik düzensiz bir kutu olduklarını onlar çok iyi bilirler. Bir yerdeki bir kasanın dört anahtarı olsa ve bilgilerin onun içinde olduğu varsayılrsa, siz nasıl "benim" diyebilirsiniz o bilgilere.

Şimdi Bir Sır Vereceğim

Ben bu düşündüklerimi (ki bunlar yalnız bana has bir keramet değildir) üç sene kadar önce, kar yağmaz sanılan güvenilen dağlara, ilgili saydığım rektörlere, dekanlara anlatmış ve yazı ile iletmıştim. Yani ilk defa size anlatmıyorum. Fakat onlar şaka yapıyorlar sandılar ve "şakadan!" hak verdiler. Çünkü, bence onlar, mimarlığı hiçbir zaman ciddiye almamışlardı. Beni yanıltmadılar.

Bir de; "Kardeşim bu işi sen yapsana, bak ne güzel söylüyorsun nasıl yapılacağını. Bizden ne istiyorsun?" diyen saygıdeğer dostlarım oldu. Ben de anlatmaya çalıştım ki; bu bir "eğitim politikası" sorunudur. Bizi eğiten tüm kurumların sorunudur. Birilerinin kişisel becerisi ya da başarısı ile saksıda özel bir çiçek yetiştirme telaşında değiliz. En yakın yamaçlardan başlayacağız. Ne zaman ki tüm bayırlar, ovalar bu çiçeklerin rengine boyanır, işte o gün sarı çiçek kokusu her yanı.

Sabrınıza güvenerek bu kadar uzayan bir yazının, son satırlarına geldiğimize göre, siz de "her yaştan" benzer çileyi çekmiş ya da çektirilmekte olan kesimdensiniz.

Bu yüzden cesaretimi topluyorum ve şimdi sizi yakarıyorum ve şimdi sizi yakarıyorum: Önce gülecek misiniz yoksa düşünecek misiniz?

Çelik Erengeçgin
Y. Mimar, Yürümlü Köyü 16 240 Bursa